

Duur voer, vruchtbaarheid en rendement eisen nu aandacht op Verder na Van Bakel

Wat houdt Nederlandse megamelkveehouders in Amerika bezig, nu het stof van de Vreba-Hoff-affaire is neergedaald? Met Van Bakel hebben ze niets meer te maken. Ze hebben wel andere zorgen: duur voer, vruchtbaarheidsmanagement en rendementsverbetering.

Copyright foto

Melkvee Magazine bezocht begin december een landbouwcongres in Ohio waar enkele Nederlanders melkveehouders aanwezig waren en vier mega-melkveebedrijven. Eén Amerikaans mega-bedrijf en drie Nederlandse ondernemingen. De betreffende ondernemers wilden liever niet met naam en toenaam worden genoemd. Maar er is uiteraard veel gesproken over de Vreba-Hoff ontwikkelingsmaatschappij, die een faillissementsgolf veroorzaakte in de Midwest regio. De veelal grondloze, van voeraankoop afhankelijke veehouderijondernemingen die bij tientallen werden opgestart in het Midwesten, bleken niet bestand tegen de snel stijgende voerprijzen toen de crisis in 2008 uitbrak. Maar de druppel die de emmer deed overlopen, was het uitbreiden van de megabedrijven met nieuwe stallen. Dit in de hoop dat de meerwaarde van die uitbreiding extra financieringsmogelijkheden zou geven. Toen de lucht eruit liep en de bank zich terugtrok, betekende dat niet alleen het dramatische einde van een droom voor berooide

Nederlandse emigranten, van wie sommigen noodgedwongen naar Nederland terugkeerden. Ook de lokale agrarische dienstverlenende sector kreeg het massaal voor de kiezen.

Doorstart

Inmiddels maken sommige failliet verklaarde 'Van Bakel melkveebedrijven' een doorstart nadat ze zijn opgekocht, veelal door investeringsmaatschappijen. Anderen hadden de samenwerking met Willy Van Bakel vroegtijdig beëindigd. Er is kritiek op de stallen die door een Amerikaanse stallenbouwer in opdracht van Vreba-Hoff zijn gebouwd. Ze zouden te weinig ruimte bieden voor de koeien om te liggen en te lopen. Uitval door blessures komt soms veel voor. Managementvraagstukken die spelen op bedrijven met vele honderden koeien zijn hetzelfde gebleven. Vraagstukken die ook interessant zijn voor melkveehouders in Nederland, zo bleek tijdens de boerderijbezoeken.

Staartstift en 5-dollar-stieren

Dekstieren zie je niet of nauwelijks. Die zijn te duur in onderhoud en te gevaarlijk. Maar de meesten investeren niet in duur fokstiersperma. Vijf-dollar-stieren zijn een begrip geworden. Soms zijn het stieren die een zeer hoge betrouwbaarheid hebben en prima fokwaarden, maar door de opkomst van genomics weinig meer waard zijn omdat de volgende generaties zich alweer aandienen, in hoger tempo dan ooit. Soms weet de melkveehouder/eigenaar niet eens welke stieren er worden gebruikt. Dat bepaalt de 'spermajockey' of de 'herdsman' die belast is met de reproductie. Niet de fokkerij domineert het management maar de vruchtbaarheidsresultaten. De kengetallen 'percentage dracht' en 'geboorten per 100 koeien' zijn leidend en niet bijvoorbeeld het percentage non-return. Synchroniseren en gebruik maken van de 'staartstift' (tailpainting) bij het insemineren is standaard op bedrijven met 500 koeien en meer, al krijgt ook de activiteitsmeter her en der wel een kans. Al of niet uitbesteed aan een spermajockey, die betaald krijgt voor het hele pakket van inseminatie en spermaleverantie, is één persoon verantwoordelijk voor het onderdeel vruchtbaarheid.

Copyright foto

Goed TMR voeren is niet eenvoudig

Je ziet het in eigen land en in Denemarken waar het gemiddelde bedrijf 150 koeien telt: de krachtvoercomputer gaat de deur uit en maakt plaats voor het totaal gemengde rantsoen (TMR). In de Verenigde Staten is dit op grootschalige melkveehouderijen standaard. Om te voorkomen dat oudmelkte koeien vervetten en de melk/voer-ratio verslechtert (minder melk per kilo drogestofopname), zijn minimaal twee lactatiegroepen noodzakelijk.

Totaal gemengd voeren is een kunst. Vooral het laden van de verschillende krachtvoergrondstoffen, zoals sojaschroot en maïsmeel, luistert zeer nauw. Het is een trend om computergestuurd te laden met een weeginstallatie die nauwkeurig bijhoudt welke hoeveelheid geladen moet worden en hoeveel kilo de 'lader' er naast zit. Er zijn zelfs melkveehouders die hun personeel betalen naar rato van het resultaat dat zij scoren bij het laden. Sowieso is degene die het voerrantsoen samenstelt niet bepaald de minste medewerker op een mega melkveehouderij. Het is vaak een van de best betaalde functies, soms zelfs fulltime.

Zand of mest in de boxen

Over één ding zijn de Amerikaanse melkveehouders het eens: de Holsteinkoe heeft een diepstrooiselbox nodig en mag niet op een rubber mat liggen. Maar er wordt verschillend gedacht over mest in de boxen. In ieder geval mag gedroogde mest niet te droog zijn, anders waait het weg in het landklimaat met zijn lage luchtvochtigheid en hete zomers. Zand is niet zo duur als in Nederland.

Maar mest verwerken kan lucratief zijn voor grondloze bedrijven aangezien Amerika niet te kampen heeft met een mestoverschot. Een deel van de mest wordt dan als strooisel gebruikt en een deel verkocht. De Canadese dochteronderneming Houle van GEA Farm Technologies heeft veel mestverwerkingsystemen geplaatst op de Van Bakel-bedrijven, tot en met complete mestdrooginstallaties aan toe.

Wie in de Midwest met mestschuiven op een dichte vloer werkt, heeft maar één echt grote zorg: dat het apparaat blijft schuiven bij strenge vorst. Als de mestschuif met veel geknars en gepiep tot stilstand komt ben je verloren. Op tijd vervangen die apparatuur, luidt het devies.

Copyright foto

Copyright foto

Grondgebondenheid en dure maïs

Als de blijvers één les hebben geleerd van het Van Bakel-debacle dan is het wel dat grondgebondenheid het risico op extreme kostprijschommelingen reduceert. Desondanks boeren sommige bedrijven grondloos verder want grondaankoop is in bepaalde delen van de Midwest, zoals de staat Ohio, duur geworden. In akkerbouwgebieden waar van oudsher weinig melkvee werd gehouden, was de grond goedkoop. Maar door de opleving in de akkerbouw en de vraag naar bio-ethanol is de grond snel in prijs gestegen. Je zou denken dat grondloze melkveebedrijven met voer-voor-mest-contracten dan toch minimaal een prijsvoordeel hebben bij de inkoop van de belangrijkste veevoergrondstof maïs. Maar gedorste maïs en snijmaïs zijn dit jaar net zo duur als in Nederland. Omgerekend ruim 60 euro per ton snijmaïs. De lokaal dramatisch tegenvallende opbrengsten van met name korrelmaïs spelen een rol maar dat verklaart niet waarom melkveehouders in Nederland zelfs nog niet eens de transportkosten van maïsgrondstoffen extra hoeven te betalen. Nog een wetenswaardigheid over maïs: genetisch gemodificeerde BT-maïs die bestand is tegen het middel Roundup is schering en inslag in de VS (al is er nog wel gmo-vrij maïszaad te koop). Er zijn aanwijzingen dat deze BT maïs een lager zetmeelgehalte bevat.

Rendement melkwinning cruciaal

De Nederlandse kostprijs van een liter melk is veel te hoog, luidt de herhaaldelijke waarschuwing. Niet de kostprijs van de gebouwen en de grond bepalen het rendement van een onderneming, maar de benutting van de melkstal. Wie het goed doet met een megastal in Amerika verdient zijn investeringen in zeven jaar terug, wordt er beweerd. Maar dan moet de melkstal, die verantwoordelijk is voor het grootste deel van de vaste kosten, wel continu in gebruik zijn en moet het melken draaien als een tierelier.

Mexicanen zijn onmisbaar, al wordt er veel op gescholden. Met melkprotocollen werken ook. In een visgraat- of een zij-aan-zij-melkstal wordt dat lastig als de melkput te lang wordt. Dan gaat het personeel door elkaar lopen. Bij een 2x40-stands visgraat ligt het omslagpunt, luidt de stelling. Boven die grens (van enkele duizenden koeien) komt een mega-draaimelkstal in de buurt. Ook belangrijk bij het benutten van de melkstalcapaciteit: de aan- en afvoerlijnen moeten optimaal zijn gestroomlijnd. Wachtend vee op de beton kost capaciteit en veroorzaakt blessures. ■

Copyright foto